

PARAȘUTIȘTII SOVIETICI ÎN ATENȚIA LEGIUNII DE JANDARMI BUZĂU LA ÎNCEPUTUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Mircea Tănase,

După intrarea României în război, alături de Germania, împotriva Uniunii Sovietice, în iunie 1941, în atenția autorităților române au stat din ce în ce mai mult parașutiștii sovietici lansați în spatele frontului românesc, cu misiuni de cercetare (spionaj), terorism, propagandă, recrutare de partizani. Acțiunile acestora, mai firave la declanșarea conflictului, au căpătat amploare pe timpul derulării acestuia, obligând autoritățile române să recurgă la o serie de măsuri în vederea anihilării lor.

La 24 iulie 1941, la o lună de la începerea operațiilor militare pe frontul de Est, Biroul Contrainformații din Secția a II-a a Marelui Cartier General, analizând activitatea parașutiștilor sovietici ca agenți de spionaj, sabotaj și terorism, constată că „Armata Roșie a fost printre primele armate care au urmărit să dea o întrebuintare militară posibilității de a coborî din avion cu parașuta. Lansarea cu parașuta fusese decretată în U.R.S.S. ca sportul cel mai de seamă și mai stăruitor încurajat de către stat și inițiativele particulare”⁹⁴⁹

Același document menționa că unitățile de parașutiști n-au fost utilizate, în schimb au fost întrebuințate „mici grupe de agenți devotați, cu misiuni de spionaj, sabotaj și terorism și de care s-a făcut des uz, mai ales în ultimul timp”⁹⁵⁰. Cu toate acestea, rezultatele au fost nule, deoarece dintre cei lansați „n-a reușit nici unul să ajungă la misiune, ei fiind descoperiți, urmăriți și prinși înainte de a putea realiza ceva”⁹⁵¹. Se făceau în continuare referiri la prinderea mai multor grupe de agenți lansați în iulie 1941, în regiunea împădurită a județului Vaslui, în pădurea Hâncești (Basarabia), în regiunea Zastavna Cernăuți, în regiunea Hârșova-Constanța, în județele Tulcea, Iași, Prahova, Ilfov, Tecuci și în regiunea Transnistria.

O zonă predilectă pentru lansarea și acțiunea sabotajului a fost regiunea petroliferă a Văii Prahovei, unde efectele bombardamentelor aviatice sovietice au fost minore, însă miza petrolului, atât de necesar frontului, era foarte mare.

În urma acțiunilor ferme întreprinse de Inspectoratul General de Jandarmerie și al legiunilor județene de jandarmi, eficacitatea acestor acțiuni de sabotaj a fost foarte scăzută, ca atare sovieticii s-au văzut nevoiți să lanseze parașutiști în zonele adiacente acestei regiuni, cu misiunea de a pătrunde pe Valea Prahovei și în zona industrială a Brașovului.

Recrutarea acestor elemente ce urmau a fi parașutate se făcea din Soiuzul comuniștilor Partidului Bolșevic și erau pregătite de N.K.V.D. Organizarea unei echipe cuprindea un comandant, un radiotelegrafist, cel puțin un știutor de limba

⁹⁴⁹ Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond *Ministerul de Război - Marele Cartier General*, dosar 63/1941, f. 1-6.

⁹⁵⁰ *Ibidem*, f. 1-6.

⁹⁵¹ *Ibidem*, f. 1-6.

română și mai mulți specialiști în distrugeri și materiale explozive. Nu puțini au fost printre ei etnici basarabeni de religie iudaică, iar mai târziu prizonieri români convinși (sau constrânși!?) să acționeze împotriva trupelor proprii.

Dotarea acestor echipe cuprindea aparate de radioemisie și recepție de o foarte bună calitate, 1-2 arme automate, o hartă geografică generală, hărți ale regiunii, bilete de identitate false de la diferite autorități române, bani românești, echipament asemănător trupelor române și germane.

Misiunile erau în general cele cunoscute: de sabotaj și terorism; distrugerea căilor ferate (mai ales a podului de la Cernavodă și a podurilor de pe ruta Cernavodă-Constanța); distrugerea conductelor de petrol; semnalizarea către avioane a orașelor; împușcarea militarilor izolați, în special a ofițerilor etc.

Faptul că majoritatea grupelor lansate au fost capturate denotă eficacitatea și potențialul informativ al Serviciului Special de Informații român care, printr-o presupusă sursă din cadrul N.K.V.D-ului sovietic, necunoscută nici până astăzi, a putut să avertizeze oportun Jandarmeria și Poliția pentru a lua cele mai adecvate măsuri de prindere a parașutiștilor inamici, la aceasta aducându-și de multe ori contribuția paramilitarii, populația civilă și chiar armata.⁹⁵²

Astfel, la 28 iunie, Legiunea de Jandarmi Buzău a primit de la Legiunea de Jandarmi Prahova, Ordinul Circular nr. 9524 în care i se făcea cunoscut Ordinul nr. 103/1941 al Marelui Cartier General care atrăgea atenția că „armata sovietică a aruncat parașutiști armați în spatele frontului în punctele sensibile. Acești parașutiști sunt în general destinați să facă spionaj, propagandă sau acte de sabotaj. Veți supraveghea cu atenție lansarea parașutiștilor și acolo unde au fost semnalați să se facă cercetări imediate pentru a stabili ce au devenit acești oameni pentru ai prinde înainte de a activa. Orice caz de asemenea natură se va raporta imediat telefonic cifrat pentru a nu se produce panică în rândurile populației”⁹⁵³.

Prin Ordinul de Informații nr. 67 din 12 iulie 1941, Legiunea de Jandarmi Râmnicu-Sărat informa că din orașul Râmnicu-Sărat au plecat în județ un număr de 6 parașutiști sovietici care au fost lansați din avioanele sovietice în ziua de 11 iulie 1941. Aceștia erau îmbrăcați destul de elegant: unul cu haine gris cu pantaloni golf, cu capul gol, părul blond și pistruiat (sic!) pe față, altul cu haină maron și tot cu pantaloni golf, restul cu cămăși gris bleumarin de mătase și cu pantaloni de gheată, doi cu pălării negre și toți cu pantaloni albi de tenis. Toți aveau pe braț câte o haină⁹⁵⁴.

Cu Ordinul Circular nr.14558 din 15 august Legiunea de Jandarmi Buzău era informată că Inspectoratul General al Jandarmeriei, prin ordinul telegrafic cifrat nr. 40478 din 15 august 1941 aducea la cunoștință că în jurul datei de 20 august 1941 „sovietele urmează a lansa un număr de 330 parașutiști, dintre care 30 de femei, îmbrăcați în haine militare sau costume naționale”⁹⁵⁵, în zonele Iași, București, Roman, Vaslui, Podul Iloaei, ordonând măsuri de siguranță și pază.

⁹⁵² Alexandru Gaiță, Viorel Gheorghe, *Acțiuni informative și contrainformative la Buzău (1940-1941)*, în MOUSAIOS, VI, 2001, p.378.

⁹⁵³ Arhivele Statului Buzău, fond *Legiunea de Jandarmi Buzău*, dosar 11/1941 fila 101.

⁹⁵⁴ *Ibidem*, dosar nr. 9/940, fila 32.

⁹⁵⁵ *Ibidem*, fila 135.

Printr-un alt Ordin Circular, nr. 15386 din 23 august 1941, Biroul Poliție al Legiunii de Jandarmi Buzău informa Legiunea de Jandarmi Buzău că pe teritoriul județelor vecine Ilfov și Ialomița au fost prinși 6, respectiv 12 parașutiști dintre cei lansați în noaptea de 20-21 august 1941. Ordinul mai preciza că aceștia erau îmbrăcați țărănește, vorbeau bine limba română, cu acte de identitate în regulă eliberate de diferite autorități din țară, toate (uzate) pentru derutare. Erau înarmați cu revolvere și materiale explozibile, pentru aruncarea în aer a conductelor petrolifere și lucrărilor de artă. Alți parașutiști îmbrăcați în uniforma armatei române, făceau apel la șoferii germani pentru a-i transporta, dându-se drept soldați români⁹⁵⁶.

Pentru a impune subordonațiilor măsurile necesare prinderii acestor parașutiști și neutralizării lor, ordinele au un limbaj drastic, cu vădite nuanțe punitive pentru cei destinați să acționeze în acest sens, confirmând prin aceasta seriozitatea cu care era privită problema: „Răspundeți cu situația dumneavoastră și cu capul de orice defecțiune sub acest raport”⁹⁵⁷.

Pe măsură ce armatele germane și române înaintau cu succes în Basarabia și dincolo de Nistru, lungind astfel liniile de comunicații și transporturi, spatele frontului devenea din ce în ce mai vulnerabil la posibilele atacuri ale echipelor de parașutiști sovietici. La aceasta se adăuga și posibilitatea ca prizonierii sovietici, internați în lagărele românești, să acționeze din interior. Astfel, prin Ordinul Circular nr. 22572 din 15 noiembrie 1941 se aducea la cunoștința Legiunii de Jandarmi Buzău de către Comandamentul 5 Teritorial că „prizonierii sovietici din țara noastră au instrucțiuni de la comandanții lor ca să facă tot posibilul și să evadeze din lagăre, după care să stea ascunși pe la case izolate, păduri, recolte, urmărind avioanele sovietice care lansează parașutiști, cu care să ia imediat contact formând unități puternice de luptă, care să atace autoritățile, aerodromurile și alte instituțiuni cu caracter militar”⁹⁵⁸.

Despre intensificarea și diversificarea modului de acțiune al parașutiștilor sovietici, sunt relevante ordinele circulare nr. 18.652 din 30 septembrie 1941, nr. 19.314 din 7 octombrie 1941 și 20.576 din 11 octombrie 1941, prin care Legiunea de Jandarmi Buzău este informată că printre parașutiștii sovietici trimiși în România „sunt femei și fete foarte frumoase și tinere ce vorbește (sic!) bine românește și cu acte în regulă”⁹⁵⁹. „Parașutiștii lansați în ultimul timp în Dobrogea au declarat că la școlile sovietice de parașutiști au fost pregătite 70-80 parașutiste pentru a fi lansate în România. Ele sunt instruite ca radio-telegrafiste. După lansare trebuie să-și instaleze aparatele în locuințele luate cu chirie sau la rude. Fiecare parașutistă este trimisă cu o echipă de 3-4 parașutiști care au misiunea să le înlesnească instalarea după lansare și să culegă informațiuni direct și de la diferiți rezidenți. De asemenea, parașutistele recrutate din tinerele fete frumoase și care cunosc limba română, trebuie să culegă informațiuni în special printre militarii de orice grad”⁹⁶⁰. „Până în prezent ar fi fost lansate în țară un număr de circa 15 parașutiste sovietice, urmând ca în curând să fie

⁹⁵⁶ *Ibidem*, fila 140.

⁹⁵⁷ *Ibidem*, fila 140.

⁹⁵⁸ *Ibidem*, fila 165.

⁹⁵⁹ *Ibidem*, fila 151.

⁹⁶⁰ *Ibidem*, fila 159.

lansate altele. Cele trimise vorbesc românește, sunt îmbrăcate elegant, au asupra lor mari sume de bani și multe acte de identitate. S-au obținut semnalmintele unei parașutiste lansate care se numește Vasia, statură potrivită plină, brunetă, părul castaniu, frumoasă, are un semn curbat deasupra obrazului stâng (operație sau tăietură vindecată)”¹³

În anii următori ai războiului, acțiunea parașutiștilor sovietici se intensifică, iar odată cu declanșarea mării ofensive sovietice din vara anului 1944, grupurile de parașutiști au fost întrebuițate în spatele frontului germano-român, pentru a înlesni înaintarea propriei armate.

Este menționată, într-un ordin circular al Legiunii de Jandarmi Râmnicu-Sărat, din august 1944, lansarea, în noaptea de 24 iulie 1944, dintr-un avion sovietic, la Gura Teghii, județul Buzău, locul Piatra Siriului, cota 1338, a unui grup de 12 parașutiști compus din 4 prizonieri germani, 4 prizonieri români, 3 ruși și o rusoaică, din care au fost prinși numai doi, un german și un român. Din declarațiile celor prinși, misiunea lor era de a distruge căile ferate. Se atrage atenția secțiilor de jandarmi din localitățile Dumitrești, Grebănu și Costești să instaleze la stâne jandarmi îmbrăcați civili “și chiar cu haine de ciobani, deoarece parașutiștii vin sigur la stână pentru a cere hrană (brânză, urdă, lapte, ceapă) pe care le plătește (sic!) foarte bine având sume mari de bani asupra lor”.¹⁴

După trecerea României de partea Națiunilor Unite, prin actul de la 23 august 1944, nu mai sunt consemnate acțiuni ale parașutiștilor sovietici pe teritoriul țării noastre. Atenția organelor informative române a fost transferată pentru identificarea și neutralizarea parașutiștilor lansați de o altă protagonistă a scenei, Germania, în încercarea disperată de a împiedica înaintarea vertiginoasă a trupelor sovieto-române.

¹³ *Ibidem*, fila 154.

¹⁴ *Ibidem*, dosar nr. 45/1945, fila 72.

The Soviet Parachutists in the attention of the Legion of Gendarmes of Buzău at the beginning of the Second World War

SUMMARY

After entering of Romania in the war, together with Germain, against the Soviet Union, in June 1941, in the attention of the Romnaian front, with misiions of research (espionage), terrorism, propaganda, the conscription of activists. There actions, acquireed their ampleness during their unrolling, obliging the Romanian authorities to appeal to a series of measures in order to annihilate them.

Their missions were in general known: of sabotage and terrorism, the destruction of the railways (especially the bridge from Cernavodă and the bridges on the route Cernavodă-Constanța); the destruction of the petrol pipes; and the signaling of the city planes; the shooting of the isolated soldiers, especially that of officers, etc.

After Romania passed to the United Nation side, trough the act of 23 August, aren't recorded the soviet parachutist's actions on the land of our country. The attention of the informative organs was transferred for the identification and the neutralization of the parachutists launched by another scene protagonists, Germany, in the desperate attempt of hindering the vertiginous advancing of the Soviet-Romanian troops.